

תַּאנָּא (תהלים כו) **מִי יִמְלֵל** (ס"ד ע"א) גְּבוּרַת יְיָ. **מִי יִמְלֵל**, מִי
 יִדְבֵּר מִבְּעֵי לִיָּהּ. אָמַר ר' חֵיִיא, כְּמָה דְאַתְּ
 אָמַר, (דברים כג) וְקִטְפַת מְלִילוֹת בְּיַדְךָ. גְּבוּרַת יְיָ, דְסִגְיֵאִין
 אֵינּוּן, וְנִפְקִין מִגְּבוּרָה חַד. וְתַאנָּא, חַד גְּבוּרָה עֲלָאָה,
 עֲטָרָא דְעֲטָרִין, מִתְעֲטָרָא, וְנִפְקִין מִיַּבִּיָּה חֲמִשִּׁין תְּרַעִין.
 מְנַהוֹן יְמִינָא, וּמְנַהוֹן שְׂמַאלָא. וְכֹל חַד וְחַד גְּבוּרָה
 אֲתִקְרִי, וְכֹל חַד וְחַד מִתְעֲטָרָא, בְּקַרְדֵּיטִי גְּלִיפִין נְהוּרִין,
 וְכֻלְהוּ אֶקְרוּן גְּבוּרַת יְיָ.

אָמַר רַבִּי חֵיִיא, גְּבוּרַת יְיָ חֶסֶר כְּתִיב, דְּהָא כְּלָהוּ כְּלִילָן
 בְּדָא. יִשְׁמִיעַ כָּל תְּהֵלְתוֹ: דָּא הוּא שְׂכִינַת זִיו יְקָרִיָּה
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּכְתִיב וְתֵהֱלֶתוּ מִלְּאָה הָאָרֶץ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּתִיב (בראשית ב) וְנָהַר יוֹצֵא מֵעֵדֶן
 לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֵּן וְגו', שֵׁם הָאֶחָד פִּישוֹן וְגו'. הָא
 אֲלִין בְּשִׁמְהֵן אֶקְרוּן. וְהַנִּי אַרְבַּע מֵהֵהוּא נָהַר דְּנִפְיָק
 אֲתַמְשְׁכֵן. מַה שְׁמִיָּה דְּהֵהוּא נָהַר דְּנִפְיָק. אָמַר ר'
 שְׁמַעוֹן, (ויקרא נ"ה ע"א) יוֹבֵל שְׁמִיָּה. דְּכְתִיב, (ירמיה יז) וְעַל יוֹבֵל
 יִשְׁלַח שְׂרָשָׁיו, וְכְתִיב וְלֹא יִמִּישׁ מֵעֲשׂוֹת פְּרִי. מֵאֵי טַעְמָא
 לֹא יִמִּישׁ, מִשּׁוּם דְּעַל יוֹבֵל יִשְׁלַח שְׂרָשָׁיו. וְעַל דָּא כְּתִיב
 (ישעיה נח) וְכִמּוֹצֵא מִים אֲשֶׁר לֹא יִכְזָבוּ מִימֵיו. וּבְגִין כַּךְ
 כְּתִיב יוֹצֵא, (ויקרא ס"ה ע"ב) יוֹצֵא וְאֵינּוּ פּוֹסֵק.

תַּאנָּא אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן כְּתִיב (שמות כ) וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶת

כָּל הַדְּבָרִים וְגו', וַיְדַבֵּר, בְּגִין לְאַכְרֹזָא מִיְלִין. דִּתְאַנָּא,
בְּשַׁעְתָּא דִּקְוִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתַגְלִי, וְשָׂאֲרֵי לְמַלְלָא,
עֲלָאִין וְתַתְּאִין אֲתַחֲלַחְלוּ, וְנִפְקוּ נִשְׁמַתְהוֹן דִּישְׂרָאֵל.

וְתַאנָּא הֵהוּא מְלָה, הוּהוּ טָאס מְלַעֲיִלָא לְתַתָּא,
וּמְתַגְלָפָא בְּאַרְבַּע רוּחֵי עֲלָמָא, וְסִלְקָא

וְנַחְתָּא. כִּד סִלְקָא, אֲשַׁתְּאָבָא מְטוּרֵי דְאַפְרִסְמוֹנָא (דף פ"ג ע"ב)

דְכִיָּא, וְאֲשַׁתְּאָבָא בְּהֵהוּא טָלָא דְלַעֲיִלָא, וְאַסְחָר
בְּסַחְרֵינִיהוֹן דִּישְׂרָאֵל, וְתַבַּת בְּהוֹן נִשְׁמַתְהוֹן וְאַסְחָר

וּמְתַגְלָפָא בְּאַתְרֵיהּ, בְּלוּחֵי אַבְנָא. וְכֵן כָּל מְלָה וּמְלָה.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כָּל מְלָה וּמְלָה הוּהוּ מְלִיָּא בְּכָל אֵינּוֹן

טַעְמִין, בְּכָל אֵינּוֹן מְלִין גְּזָרִין, אַגְרִין, וְעוֹנְשִׁין,

רְזִין וְסַתְרִין כְּאַסְקוּפָא (נ"א כְּאַסְפּוּקָא) דָּא, דְּאִיהִי מְלִיָּא

מְכֻלָּא.

וּבְשַׁעְתָּא דִּהוּה נְפִיק הֵהוּא מְלָה, אֲתַחְזִי חַד. וְכִד הוּה
מְתַגְלָפָא בְּאַתְרוּי אֲתַחְזוֹן בְּהֵהוּא מְלָה,

שְׁבַעֲיָן עַנְפִּין, דִּסְלָקִין בְּגוּה, וְחַמְשִׁין כְּתָרִין (נ"א רְתִיכִין)

חָסֵר חַד מֵהַאי גִיסָא, וְחַמְשִׁין חָסֵר חַד מְגִיסָא אַחְרָא

כְּפַטְיִשָׁא דָּא, בְּזַמְנָא דְאִיהוּ בְּטַשׁ בְּטַנְרָא. כְּמָה דְאֵת

אָמַר (ירמיה כג) וּכְפַטְיִשׁ יְפוּצִין סַלַע. וְהוּו חָמָאן כָּל יִשְׂרָאֵל

עֵינָא בְּעֵינָא, וְהוּו חֲדָאן.

וְכִלְהוּ דְרִין בְּתָרַיִן כְּלָהוּ אֲזַדְמְנוּ לְתַמָּן, וְכִלְהוּ קְבִילוּ
 אֲוִרִייתָא בְּטוֹרָא דְסִינַי, דְּכִתְיִב, (דברים כט) כִּי אֵת
 אֲשֶׁר יִשְׁנוּ פֶּה וְגו', וְאֵת אֲשֶׁר אֵינְנוּ פֶּה עֲמָנוּ הַיּוֹם.
 וְכִלְהוּ כָּל חַד וְחַד כַּדְקָא חֲזִי לִיה. וְכִלְהוּ חֲמָאן וּמְקַבְּלִין
 מְלִין.

אֱלֹהִים: דָּא גְבוּרָא. אֵת: דְּאֵתְכִלִּיל בִּימִינָא, כְּמָה
 דְּתַנִּינָן (בראשית א) אֵת הַשָּׁמַיִם, דְּאִיהוּ יְמִינָא.
 וְאֵת הָאָרֶץ, דְּאִיהוּ שְׁמַאלָא. דְּכִתְיִב, (ישעיה מזח) אֲף יְדִי
 יִסְדֶּה אָרֶץ וַיְמִינִי טַפְחָה שָׁמַיִם. וַיְמִינָא דָּא הוּא אֵת. כָּל:
 לְאִכְלָלָא כָּל שְׂאֵר כְּתָרִין. הַדְּבָרִים: מִתְקַשְׁרֵן דָּא בְּדָא
 הָאֱלֹהִים: כָּל אֵינּוֹן טַעְמִין, כָּל אֵינּוֹן רְזִין, כָּל אֵינּוֹן סְתָרִין,
 גְּזָרִין וְעוֹנְשִׁין.

לְאִמֵּר: לְמַהוּי יְרוּתָא לְכִלְא. דְּכִתְיִב, (דברים לג) תּוֹרָה צִוָּה
 לָנוּ מֹשֶׁה מוֹרְשָׁה וְגו'. דְּאִי תִימָא לְגִלְאָה מַה
 דְּלָא אֲצִטְרִיךְ לְגִלְאָה לְכָל בַּר נָשׁ, כְּתִיב אֲנֹכִי יי'
 אֱלֹהֶיךָ. כְּמָה דְּאֵנָא טְמִירָא וְסִתִּים, כִּךְ יִהְיוּ מְלִין אֵלִין
 טְמִירִין וְסִתִּימִין בְּלַבְדָּ.

דְּבַר אַחַר וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים, חַד. אֵת כָּל הַדְּבָרִים הָאֱלֹהִים
 לְאִמֵּר הָא חָמֵשׁ דְּרָגִין אַחְרָנִין. ר' יְהוּדָה אָמַר,
 וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים: גְּבוּרָה. אֵת: יְמִינָא. כָּל: דָּא וְדָא (הָאֱלֹהִים אֵינּוֹן
 דְּאֵתְגַלְּיִין דְּכִתְיִב וְכָל הָעָם רֹאִים אֵת הַקּוֹלֵת דְּבַר אַחַר כָּל) אָמַר ר' יִצְחָק,

לְאֶכְלָלָא אַבְרָהָם דְּכְתִיב, (בראשית כד) וַיֵּי בְרַךְ אֶת אַבְרָהָם
בְּכָל.

הַדְּבָרִים: לְאֶכְלָלָא שְׂאָר כְּתָרִין דְּאֶתְכַסְיִין. הָאֵלֶּה: אֵינוֹן
דְּאֶתְגַּלְיִין. וְכְתִיב וְכָל הָעָם רָאִים אֶת הַקּוֹלֶת.
לְאֹמֵר: דָּא הוּא דְּכְתִיב, (משלי יב) אִשָּׁת חֵיל עֵטְרַת בַּעֲלָהּ.
וְכְתִיב, (ירמיה ג) לְאֹמֵר הֵן יִשְׁלַח אִישׁ אֶת אִשְׁתּוֹ.

אָמַר ר' יִצְחָק, אִמְאִי אֶתְיְהִיבַת אֹרְיִיתָא בְּאִשָּׁא
וְחִשׁוּכָא, דְּכְתִיב, (דברים ד) וְהָהָר בּוֹעֵר בְּאֵשׁ עַד לֵב
הַשָּׁמַיִם חֹשֶׁף עָנָן וְעֶרְפֶּל. דְּכָל מֵאֵן דִּישְׁתַּדֵּל בְּאֹרְיִיתָא,
אִשְׁתַּזִּיב מֵאִשָּׁא אַחְרָא דְּגִיְהֵנָם, וּמַחֲשׁוּכָא דְּמַחֲשָׁכִין כָּל
שְׂאָר עַמִּין לְיִשְׂרָאֵל, דְּבִזְכוּתֵיהּ דְּאַבְרָהָם אִשְׁתַּזִּיבוּ
יִשְׂרָאֵל מֵאִשָּׁא דְּגִיְהֵנָם.

דְּתַנְיָא אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַבְרָהָם, כָּל זְמַנָּא
דְּבִנְיָךְ יִשְׁתַּדְלוֹן בְּאֹרְיִיתָא, יִשְׁתַּזִּיבוֹן מֵאֵלִין.
וְאִי לָא, הָא נוֹרָא דְּגִיְהֵנָם דְּשִׁלְטָא בְּהוּ, וַיִּשְׁתַּעֲבְדוֹן בִּינֵי
עַמְמֵיָא. אָמַר לֵיהּ, בְּתָרֵי קְטוּרֵי לָא מְזִדְקָפֵן מְלִין, אָלָא
אִי נִיחָא קַמָךְ, יִשְׁתַּזִּיבוֹן מִנוֹרָא דְּגִיְהֵנָם, וַיִּשְׁתַּעֲבְדוֹן בִּינֵי
עַמְמֵיָא, עַד דִּיתוּבוֹן גַּבְךָ. אָמַר לֵיהּ יְאוּת הוּא וְדָאִי,
הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (דברים לב) אִם לֹא כִי צוֹרֵם מְכָרָם. מֵאֵן
הוּא צוֹרֵם. דָּא הוּא אַבְרָהָם. דְּכְתִיב, (ישעיה נא) הִבִּיטוּ אֶל
צוֹר חֲצִבְתָּם. וַיֵּי הַסְּגִירָם, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
דְּאִסְתַּכְּם עַל יְדוּי.

אָמַר ר' יְהוּדָה, מִיּוֹמָא דְנִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם עַד יוֹמָא
 דְּאִתְיְהִיבַת אֹרְיִיתָא, חֲמִשִּׁין יוֹמִין הוּוּ. מֵאֵי טַעְמָא
 אָמַר ר' יְהוּדָה, מְשׁוּם אֵינּוּן שְׁנֵי דְיֹבְלָא, דְּכֹתִיב, (ויקרא
 טז) וְקִדְשְׁתֶּם אֶת שְׁנַת הַחֲמִשִּׁים שָׁנָה.

תַּאֲנָא, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הֵהוּא יוֹבְלָא אֲפִיק לֹון
 לְיִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם. וְאֵי תִימָא דְיֹבְלָא מִמֶּשׁ.
 אָלָא (מ"ו ע"ב, פ"ה ע"ב) מִסְטָרָא דְיֹבְלָא הָוָה, וּמִסְטָרָא דְיֹבְלָא
 אֲתַעֲר דִּינָא עַל מִצְרַאֵי, וּבְגִינֵי כַּךְ חֲמִשִּׁין אֲלִין דְיֹבְלָא
 הוּוּ.

תַּאֲנָא, לְקַבֵּל דָּא, חֲמִשִּׁין זְמַנִּין אֲתַמַּר וְאֲדַכַּר
 בְּאֹרְיִיתָא, נְמוּסִין דְּמִצְרַיִם, וְשְׁבַחֵי אֵינּוּן
 כְּלָהוּ, אֲשֶׁר (דף פ"ד ע"א) הוּצֵאתִיךָ. (דברים ד) וַיּוֹצִיאֲךָ.
 (שמות יג) כִּי בְיַד חֲזָקָה הוּצִיאֲךָ. וְכֹלְהוּ זְמַנֵּי, חֲמִשִּׁין אֵינּוּן, וְלֹא
 יִתִּיר, מְשׁוּם דְּכֹלָא בְּיֹבְלָא אֲתַעֲטַר, וּמִסְטָרָא דְיֹבְלָא
 אֲתָא כְּלָא. וּבְגִינֵי כַּךְ, אֹרְיִיתָא דְּאִתֵּי מְגַבּוּרָה,
 אֲתַעֲטַרַת בִּימִינָא. דְּכֹתִיב, (דברים לג) מִימִינוֹ אֵשׁ דַּת לָמוּ.
 וְתַנְיָא חֲמִשָּׁא קָלִין הוּוּ. וְכֹלְהוּ אֲתַחֲזִיאוּ בְּהוּ, וְאֲתַכְּלִילוּ
 בְּהוּ, וְאֲתַעֲטַרוּ בְּדָא.

אָמַר ר' שְׁמַעוֹן, בְּהֵהוּא זְמַנָּא דְּקַבִּילוּ יִשְׂרָאֵל אֹרְיִיתָא,
 יוֹבְלָא דָּא אַעֲטַר בְּעֵטְרוּי לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 כְּמִלְכָּא דְּאֲתַעֲטַר בְּגוֹ חִילִּיהָ. דְּכֹתִיב, (שיר השירים א) צֹאֲנִיחָה

וְרֵאִינָהּ בְּנוֹת צִיּוֹן בַּמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בַּעֲטָרָה שְׁעֲטָרָה לוֹ אָמוּ.
 מֵאֵן אָמוּ. דָּא יוֹבְלָא. וְיוֹבְלָא אֶתְעָטֵר, בְּחֻדוֹהּ בְּרַחֲמֵי
 בְּשִׁלְיָמוּ. דְּכֹתִיב, (תהלים קיג) אִם הַבְּנִים שְׂמַחָה. מֵאֵן אִם
 הַבְּנִים. אָמַר רַבִּי שְׂמֵעוֹן דָּא יוֹבְלָא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, עַל דָּא פְּתִיב, (משלי כג) יִשְׂמַח אָבִיךָ
 וְאִמְךָ וְתִגַּל יוֹלְדֹתְךָ. מֵאֵן אָבִיךָ וְאִמְךָ. אָמַר רַבִּי
 יְהוּדָה, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ בְּסַפְרָא דְּצִנִּיעוּתָא, דְּכֹתִיב, (ויקרא
 יח) עֲרוֹת אָבִיךָ וְעֲרוֹת אִמְךָ לֹא תִגְלֶה וְוִי לְמֵאֵן דְּגִלִּי
 עֲרִייתְהוֹן.

תַּאֲנֵא, אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּשַׁעֲתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 אֶתְגַּלִּי בְּטוֹרָא דְּסִינֵי, אֲזִדְעֻזַּע טוֹרָא. וּבְשַׁעֲתָא
 דְּסִינֵי אֲזִדְעֻזַּע, כֹּל שְׂאֵר טוֹרֵי עֲלָמָא אֲזִדְעֻזַּעוּ, וְהוּוּ
 סְלִקִּין וּנְחַתִּין, עַד דְּאוּשִׁיט קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְדוּי
 עֲלֵייהוּ, וְאֶתִּישְׁבוּ. וְקָלָא נְפָקָא וּמְכַרְזָא, (תהלים קיד) מַה לְךָ
 הַיָּם כִּי תִנוּס הֵי־רֵדֵן תִּסּוּב לְאַחֹר הַהָרִים תִּרְקְדוּ כְּאֵילָם
 וְגו'.

וְאִינּוֹן תְּבֵאֵן וְאִמְרִין, מְלַפְנֵי אֲדוֹן חוּלֵי אֶרֶץ. אָמַר ר'
 יִצְחָק, מְלַפְנֵי אֲדוֹן, דָּא אִימָא, דְּכֹתִיב אִם
 הַבְּנִים שְׂמַחָה. חוּלֵי אֶרֶץ, דָּא אִימָא תַתָּא. מְלַפְנֵי אֱלוֹהִי
 יַעֲקֹב, דָּא הוּא אַבָּא, דְּכֹתִיב, (שמות ד) בְּנֵי בְכוּרֵי יִשְׂרָאֵל.
 וְעַל הָאִי פְּתִיב בַּעֲטָרָה שְׁעֲטָרָה לוֹ אָמוּ.

מָהוּ בַעֲטָרָה. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כִּמָּה דְכָתִיב, (שמואל א כג)
 וְשָׂאוּל וְאֲנָשָׁיו עוֹטְרִים אֶת דָּוִד. מִשּׁוֹם דְּמַתְעַטֵּר,
 בְּחוּרָא בְּסוּמְקָא וּבִירוּקָא, בְּכָל גְּוּוּנִין דְּכִלְהוּ כְּלִילָן
 בֵּיתָה, וְאִסְתַּחֲרֵן בֵּיתָה. אָמַר ר' יְהוּדָה, בַּעֲטָרָה שְׁעֵטְרָה לֹו
 אָמוּ. מֵאֵן עֵטְרָה. דְּכָתִיב, (ישעיה מט) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ
 אֶתְפָּאֵר. וְכָתִיב (ישעיה ס) וּבֵית תְּפָאֲרָתִי אֶפְאֵר.

אָמַר ר' יִצְחָק, אֹרִייתָא אֲתִיְהִיבַת בְּאַשָּׂא אוּכְמָא, עַל
 גַּבֵּי אֲשָׂא חוּרָא, לְאַכְלִלָּא יְמִינָא בְּשִׂמְאֵלָא,
 וְשִׂמְאֵלָא דְּאֲתַחְזֵר יְמִינָא, דְּכָתִיב מִיְמִינוֹ אִשׁ דֵּת לְמוֹ.
 אָמַר רַבִּי אַבָּא, בְּשַׁעֲתָא דִּתְנַנָּא דְּסִינֵי הוּהוּ נָפִיק, סְלִיק
 אֲשָׂא, וּמַתְעַטֵּר בְּהֵוָא תְּנַנָּא בְּאֲתַגְלִיָּא,
 כְּאֲתַכְּלָא דָּא, וְסְלִיק וְנַחֲתָא, וְכָל רִיחִין וּבוּסְמִין דְּבַגְנָתָא
 דְּעֵדָן, הוּהוּ סְלִיק הֵוָא תְּנַנָּא, בְּחִיזוֹ דְּחוּרָא וְסוּמְקָא
 וְאוּכְמָא, הֵדָּא הוּא דְּכָתִיב, (שיר השירים ג) מְקַטְרֵת מִרְ וּלְבוֹנָה
 מִכָּל אֲבָקָת רֹוּכַל.

הֵוָא תְּנַנָּא מֵאֵן הוּהוּ. אָמַר ר' יִצְחָק, (נ"ח ע"ב) שְׂכִינְתָא
 דְּאֲתַגְלִי לְתַמָּן, כִּמָּה דָּאֲתָ אָמַר, (שיר השירים ג) מִי
 זֹאת עוֹלָה מִן הַמִּדְבָּר כְּתַמְרוֹת עֶשֶׂן. אָמַר ר' יְהוּדָה, לְמָה
 לָךְ כּוּלֵי הָאֵי הָא קָרָא שְׁלִים הוּא, דְּכָתִיב וְהָרְ סִינֵי עֶשֶׂן
 כְּלוֹ מִפְּנֵי אֲשֶׁר יֵרֵד עָלָיו יֵי בְּאִשׁ וַיַּעַל עֶשֶׂנוּ כְּעֶשֶׂן
 הַכְּבָשָׁן. זַכָּאָה עֵמָא דְּחַמָּאן דָּא, וַיִּדְעִין דָּא.

אָמַר רַבִּי חֵיִיא, כִּד אֲתַגְלִיפוּ אֲתוּון בְּלוּחֵי אַבְנָא, הוּוּ
 מִתְחַזֵּיין בְּתַרִין סְטָרִין, מְסֻטְרָא דָא, וּמְסֻטְרָא דָא,
 וְלוּחִין מֵאַבְן סַנְפִירִינון הוּוּ, וְאֲתַגְלִיפוּ וְאֲתַחֲפִיין בְּאִשָּׁא
 חוּרָא, וְאֲתוּון הוּוּ מֵאִשָּׁא אוֹכְמָא, וּמִתַּגְלָפִן בְּתַרִין
 סְטָרִין, מְסֻטְרָא דָא וּמְסֻטְרָא דָא.

אָמַר ר' אַבָּא, לוּחִין הוּוּ בְּעֵינֵייהוּ, וְאֲתוּון הוּוּ טָאֶסִין,
 וּמִתְחַזֵּיין בְּתַרִין אִשִּׁין, אִשָּׁא חוּרָא, וְאִשָּׁא
 אוֹכְמָא, לְאֲתַחֲזָאָה כַּחַדָּא, יְמִינָא וּשְׂמָאלָא, דְכְּתִיב,
 (משלי ג) אַרְךָ יָמִים בְּיְמִינָהּ בְּשִׂמְאֵלָהּ וְגו'. וְהָא כְּתִיב
 מִיְמִינוּ אִשׁ דֶּת לָמוּ. אֵלָא מְסֻטְרָא דְגְבוּרָה הוּוּ,
 וְאֲתַכְלִילֵת בְּיְמִינָא. וּבְגִין כֵּךְ אִשָּׁא חוּרָא וְאִשָּׁא
 אוֹכְמָא.

תַּאנָּא, כְּתִיב (שמות לב) וְהִלַּחַת מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים הִמָּה וְגו',
 (מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים וְדָאִי) אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְהִלַּחַת
 כְּתִיב, חֵד. תְּרִי הוּוּ וּמִתְחַזֵּיין חֵד. וְעֶשֶׂר אֲמִירָן מִתַּגְלָפִי
 בְּהוּ. חֲמִשׁ כְּלִילָן בְּחֲמִשׁ, לְמַהוּי כֹּלָא יְמִינָא. מַעֲשֵׂה
 אֱלֹהִים הִמָּה וְדָאִי.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, שֶׁל סַנְפִירִינון הוּוּ, (דף פ"ד ע"ב) וְתַרִין אַבְנִין
 הוּוּ. וְאַבְנִין הוּוּ סְתִימָאן. נָשִׁיב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּ
 בְּרוּחָא, וְאֲתַפְשְׁטוּ וְאֲתַגְלִיפוּ תַרִין לוּחִין. ר' יְהוּדָה אָמַר,
 כְּעֵין סַנְפִירִינון הוּוּ. (דְּהוּוּ אַבְן טָבָא) מִשְׁמַע דְּכְּתִיב מַעֲשֵׂה
 אֱלֹהִים הִמָּה.

אָמַר לֵיהּ, אֵי הָכִי, סִנְפִירֵינוֹן דָּא דִּהוּא אֲבָנָא טְבָא
 יִקִּירָא מִשָּׂאָר אֲבָנִין, לָאוּ עוֹבְדָא דִּקּוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא אֵינוֹן. אָמַר לֵיהּ, בְּמֵאי אֻקְיָמְנָא מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים
 הֵמָּה. הֵמָּה דִּיִּיקָא. אֶלָּא תָּא חֲזִי, כְּתִיב וְהִלַּחַת מַעֲשֵׂה
 אֱלֹהִים. הִלַּחַת כְּתִיב, וְלֹא כְּתִיב וְהָאֲבָנִים מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים
 הֵמָּה.

אָמַר ר' שְׁמַעוֹן, כִּלְא חַד הוּא, אֲבָל אֵלִין תְּרִין לוֹחִין
 עַד לָא אֲתַבְּרִי עֲלֵמָא הוּו, וְאִסְתְּלִקּוּ מִעֲרַב שַׁבַּת,
 וְעַבְד לֹון קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְעוֹבְדוֹי הוּו.
 מִמָּה אֲתַעְבִּידוּ. תָּאנָא, מִהֵהוּא טְלָא עֲלָאָה, דִּנְגִיד
 מַעֲתִיקָא קִדִּישָׁא. וְכַד נָגִיד וְאֲתַמְשֵׁךְ לַחֲקַל
 דִּתְפוּחִין קִדִּישִׁין, נָטַל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תְּרִין כְּפוּרִי
 מִנֵּיהּ, וְאֲתַגְלִידוּ, וְאֲתַעְבִּידוּ תְּרִין אֲבָנִין יִקִּירִין. נָשַׁב
 בְּהוּ, וְאֲתַפְשָׁטוּ לְתְּרִין לוֹחִין, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב מַעֲשֵׂה
 אֱלֹהִים הֵמָּה וְהַמְּכַתֵּב מְכַתֵּב אֱלֹהִים הוּא. כְּמָה דְכְּתִיב,
 (דברים ט) כְּתוּבִים בְּאֶצְבַּע אֱלֹהִים.

תָּאנָא, אֶצְבַּע אֱלֹהִים. הֵהוּא אֶצְבַּע סְלִיק לַעֲשָׂרָה. כְּמָה
 דְּאֲתַמַּר, אֶצְבַּע אֱלֹהִים הִיא. וְכֹל אֶצְבַּע וְאֶצְבַּע
 סְלִיק לַעֲשָׂרָה, עַד דְּאֲתַעְבִּיד יְדָא שְׁלִימְתָא, דְּכְּתִיב,
 (שמות יד) וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה.

אָמַר ר' יְהוּדָה, חֲרוּת עַל הַלַּחַת, נְקִיבֵן הוּו אֲבָנִין,

וְאֶת־חֲזִיאוֹ לְתָרִין סְטָרִין, חָרוֹת גְּלוּפָא דְגְּלִיפִין. אָמַר ר' אָבָא, מֵהָאִי סְטָרָא אֶת־חֲזִי סְטָרָא אַחְרָא, וְאֶת־קְרִי מֵהָכָא, מַה דְּכָתִיב בְּסְטָרָא אַחְרָא.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, בְּנֵס הוּוּ כְּתִיבִין, דְּכָל בְּנֵי נֶשָׂא, הוּוּ אֲמַרִין וְסִהְדִין, דְּהָא מְכַתֵּב אֱלֹהִים הוּא וְדָאִי, דְּהָא כָּל בְּנֵי עֲלָמָא לָא יְכַלִּין לְמַנְדַּע לֹון כְּמַה דְּהוּוּ. לְדַעַת־יִיהוּ דְּאִינֹון דְּאֲמַרִין, נְקִיבִין הוּוּ, מִי כְּתִיב חָרוֹת בְּלַחַת, עַל הַלַּחַת כְּתִיב. אֶלָּא הָכִי תֵּאֵנָא, חֲמִשָּׁא קָלִין אִינֹון לִימִינָא, וְחֲמִשָּׁא לְשִׁמְאֵלָא. וְאִינֹון דְּשִׁמְאֵלָא כְּלִילָן בִּימִינָא. וּמִן יְמִינָא, אֶת־חֲזוֹן אִינֹון דְּשִׁמְאֵלָא, וְהָכָא כָּלָא אִיהוּ יְמִינָא, וְאֶת־כְּלִילָן אֵלִין בְּאֵלִין, מֵאֵן דְּהוּוּ בְּסְטָרָא דָּא, חָמִי לְסְטָרָא אַחְרָא, וְקָרִי לֹון לְאִינֹון אֶתְוּון. דְּהָא תְּנִינֹון, שְׁמֵאֵלָא אֶת־חֲזוֹר יְמִינָא, דְּכָתִיב מִימִינוֹ אֵשׁ דַּת לְמוֹ, וּבְגִין כַּךְ מְכַתֵּב אֱלֹהִים הוּא וְדָאִי.

הָא כִּי־צַד, מֵאֵן דְּהוּוּ מְסְטָרָא דָּא, הוּוּ קָרִי בְּדָא, אֲנָכִי יְיָ אֱלֹהֶיךָ. וּמֵאֵלִין אֶתְוּון הוּוּ חָמִי, וְקָרִי לָא תְּרַצַּח. הוּוּ קָרִי לָא יְהִיָּה לָךְ. וְהוּוּ חָמִי וְקָרִי, לָא תִּנְאַף. וְהוּוּ קָרִי לָא תִּשָּׂא אֶת שֵׁם יְיָ אֱלֹהֶיךָ לְשׁוֹא. וְהוּוּ חָמִי וְקָרִי לָא תִּגְנֹב. וְכָלָא מְסְטָרָא דָּא, וְכַךְ לְכַלְהוּ, וְכַדִּין מְסְטָרָא אַחְרָא, וְכַלְהוּ כְּלִילָן דָּא בְּדָא כְּהָאִי גְּוֹנָא. הֵדָּא הוּא

דְּכַתִּיב, (שמות לב) מִכְּתַב אֱלֹהִים הוּא. מִכְּתַב אֱלֹהִים הוּא
וַדַּאי.

וַיֵּרֶד מֹשֶׁה אֶל הָעָם וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, מֵאִי
אֲמִירָא דָּא דְּכַתִּיב וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם, וְלֹא כְּתִיב מֵאִי
קָאֵמַר. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, תָּא חֲזִי, אֲרַחָא דְּעֵלְמָא הוּא, כַּד
אָתִי חֲדוּוּתָא לְבַר נָשׁ, אוּ כַּד אָתִי צַעְרָא, עַד לֹא יַדַּע
מִנִּיהּ לֹא יַכִּיל לְמַסְבַּל, דְּהָא לְבָא אֲתַפְּרַח לְשַׁעְתָּא. וְכַד
יַדַּע מִנִּיהּ, קָאִים בְּקִיּוּמִיהּ, וַיַּכִּיל לְמַסְבַּל. כָּל שְׁכֵן הַכָּא,
(ב"א וְהָכָא לָאוּ הָכִי) דְּהָא מֹשֶׁה אָמַר לֹוּן כָּל מַה דְּהוּוּ לְבַתֵּר,
וְאֲתַקִּיף לְבִייהוּ בְּמַלְיָן, וְלֹא יַכִּילוּ לְמַסְבַּל. כָּל שְׁכֵן אִי
לֹא אָמַר לֹוּן מִיֵּדִי. וּבְגִין כֶּךָ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם בְּקַדְמִיתָא,
וְאֲתַתְּקֵף לְבִייהוּ. וּלְבַתֵּר וַיִּדְבֵּר אֱלֹהִים.

וְעַם כָּל דָּא, לֹא יַכִּילוּ לְמַסְבַּל, דְּהָא תַּנִּינָן, אָמַר ר'
יְהוּדָה אָמַר ר' חֵיִיא אָמַר ר' יוֹסִי, כַּד שָׁמְעוּ מִלָּה
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, פְּרַחַת נְשַׁמְתִּייהוּ, וְסִלְקָא נְשַׁמְתִּייהוּ
דִּישְׂרָאֵל, עַד כּוּרְסֵי יְקָרָא דִּילֵיהּ, לְאֲתַדְּבַקָא תַּמָּן.

אָמַרְה אֲוֵרִייתָא קָמִיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכִי לְמַגְנָא
הוּינָא מִתְרֵי אֲלֵפֵי שְׁנִינ, עַד לֹא אֲתַבְּרֵי עֵלְמָא,
לְמַגְנָא כְּתִיב בֵּהּ, (ויקרא יז) וַאִישׁ (דף פ"ה ע"א) אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וּמִן הַגֵּר הַגֵּר בְּתוֹכֶם (ויקרא כד) וְאֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תְּדַבֵּר
לְאֹמֹר. (ויקרא כה) כִּי לִי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים. אֲנִי אֵינֹוֹן בְּנֵי

יִשְׂרָאֵל. בָּהּ שַׁעֲתָא, אֶהְדֵּרַת אֹרִייתָא נְשַׁמְתִּיּהוּ
 דִּישְׂרָאֵל, כֹּל חַד וְחַד לְאַתְרֵיהּ. אֹרִייתָא אֶתְקִיפַת,
 וְאַחֲדַת בְּהוּ בְּנְשַׁמְתִּיּהוּ, לְאַהֲדָרָא לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל הֲדָא
 הוּא דְכְּתִיב, (תהלים ט) תוֹרַת יי' תְּמִימָה מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ.
 מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ מִמֶּשׁ.

תָּאנָא, כְּתִיב (דברי הימים א כט) וַיֵּשֶׁב שְׁלֹמֹה עַל כִּסֵּא יי'
 לְמִלְכָּהּ, כְּמָה דְכְּתִיב, (מלכים א י) שֵׁשׁ מַעְלוֹת
 לְכִסֵּא. ר' אַבָּא אָמַר, דְּקִימָא סִיְהָרָא בְּאַשְׁלֻמוֹתָא.
 דְּתַנִּינֹן, בְּיוֹמוֹי דְּשְׁלֹמֹה, קִימָא סִיְהָרָא בְּאַשְׁלֻמוֹתָא.

אַימְתִּי בְּאַשְׁלֻמוֹתָא. (נ"א תָּאנָא כְּתִיב וְתֵרֵב חֲכֻמַּת שְׁלֹמֹה וְגו' מֵאִי וְתֵרֵב, אָמַר

ר' אַבָּא דְּקִימָא סִיְהָרָא בְּאַשְׁלֻמוֹתָא מֵאִי בְּאַשְׁלֻמוֹתָא) דְּקִימָא

בְּחֻמְשָׁה עָשָׂר, כְּמָה דְּתַנִּינֹן, אֲבֵרְהֵם. יִצְחָק. יַעֲקֹב.
 יְהוּדָה. פֶּרֶץ. חֶצְרוֹן. רֵם. עֲמִינַדָּב. נַחֲשׁוֹן. שְׁלֹמוֹן. בּוֹעֲז.
 עוֹבֵד. יִשִּׁי. דָּוִד. שְׁלֹמֹה. כֹּד אֶתְא שְׁלֹמֹה, קִימָא סִיְהָרָא
 בְּאַשְׁלֻמוֹתָא. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, וַיֵּשֶׁב שְׁלֹמֹה עַל כִּסֵּא יי'
 לְמִלְכָּהּ. וְכְּתִיב שֵׁשׁ מַעְלוֹת לְכִסֵּא. כֹּלָא כְּגִוּוֹנָא דְלַעֲיָלָא.
 בְּיוֹמוֹי דְּצִדְקָיָהּ, קִימָא סִיְהָרָא בְּפִגְיֻמוֹתָא, וְאַתְפָּגִים.
 כְּמָה דָּאֵת אָמַר, (ישעיה יג) וַיֵּרַח לֹא יִגִּיַּה אֹרּוֹ.
 דְּתַנִּינֹן, (ויקרא מ' ע"ב) בְּיוֹמוֹי דְּצִדְקָיָהּ, אֶתְפָּגִים סִיְהָרָא,
 וְאַתְחַשְׁכוּ אַנְפֵּייהוּ דִּישְׂרָאֵל.

פּוֹק וְחָשִׁיב, רַחֲבַעַם. אָבִיָּה. אָסָא. יְהוֹשָׁפָט. יְהוֹרָם.

אֲחֻזְיָהּוּ. יוֹאֵשׁ. אֲמַצְיָהּוּ. עוֹזִיָּהּוּ. יוֹתָם. אַחָז. יְחֻזְקִיָּהּוּ.
 מְנַשֶּׁה. אֲמוֹן. יֵאֲשִׁיָּהּוּ. צְדָקְיָהּוּ. וְכַד אֶתָּא צְדָקְיָהּוּ
 אֲתַפְּגִים סִיְהָרָא וְקִיִּמָּא עַל פְּגִימוֹתָא. דְּכְתִיב, (ירמיה נב)
 וְאֵת עֵינַי צְדָקְיָה עוֹר. בֵּיה זְמַנָּא (איכה ב) הַשְּׁלִיךְ (ויקרא קי"ד
 ע"א) מִשָּׁמַיִם אֶרֶץ. הָאִי אֶרֶץ אֲתַעֲבֵרָא מִקְמֵי שָׁמַיִם,
 וְאֲתַרְחַקֵּת מִנִּיהּ, וְאֲתַחֲשָׁכָא הָאִי אֶרֶץ. (בלומר דְּקִיִּמָּא סִיְהָרָא

בפגימותא).

תַּאנָּא, בְּשַׁעֲתָא דְּקִיִּמוֹ יִשְׂרָאֵל עַל טוֹרָא דְּסִינַי שְׂאֲרֵי
 סִיְהָרָא לְאַנְהָרָא, דְּכְתִיב, (שמואל ב כב) וַיֵּט שָׁמַיִם
 וַיִּרְדּוּ. מָהוּ וַיִּרְדּוּ. דְּקָרִיב שְׁמֵשׂא לְגַבֵּי סִיְהָרָא, וְשְׂרֵי
 לְאַנְהָרָא סִיְהָרָא. דְּכְתִיב, (במדבר ב) דָּגַל מַחֲנֵה יְהוּדָה
 מִזְרַחָה.

בְּטוֹרָא דְּסִינַי, אֲתַמְנָא יְהוּדָה, רוֹפִינְס בְּמַלְכוּתָא,
 דְּכְתִיב, (הושע יב) וַיְהוּדָה עוֹד רַד עִם אֵל וְעִם
 קְדוּשִׁים נְאֻמָּן. (נ"א רבי יצחק אמר מהכא ויהודה עוד רד עם אל הוי שולטנא

בשעתא דהאי אל שליט מלכותיה על טורא דסיני בהאי שעתא שליט מלכותא דיהודה)
 מָהוּ וְעִם קְדוּשִׁים נְאֻמָּן. פַּד אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 לְיִשְׂרָאֵל, וְאַתֶּם תְּהִיּוּ לִי מִמְּלַכְת פְּהַנִּים וְגוֹי קְדוּשׁ,
 נְאֻמָּן הוּא יְהוּדָה לְקַבְּלָא מַלְכוּתָא, וְשְׂאֲרֵי סִיְהָרָא
 לְאַנְהָרָא.

אֲנֹכִי יִי' אֶלְהֵיךְ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ וְגוֹ' ר' אֶלְעָזָר (שמות כ)

פְּתַח, (משלי א) שְׁמַע בְּנֵי מוֹסֵר אָבִיךָ וְאַל תִּטְּוֹשׁ תּוֹרַת אִמֶּךָ. שְׁמַע בְּנֵי מוֹסֵר אָבִיךָ: דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאַל תִּטְּוֹשׁ תּוֹרַת אִמֶּךָ: דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. מֵאֵן כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. דָּא בִּינָה. כְּמָה דְכְּתִיב, (משלי א) לְהַבִּין אִמְרֵי בִינָה ר' יְהוּדָה אָמַר, מוֹסֵר אָבִיךָ: דָּא הִיא חֲכָמָה. וְאַל תִּטְּוֹשׁ תּוֹרַת אִמֶּךָ: דָּא הִיא בִּינָה. ר' יִצְחָק אָמַר, הָא וְהָא, חַד מְלָה אֶתְפָּרְשׁוּ. דְתַנִּינָן, (בראשית מ"ז ע"ב) אֹרִייתָא מִחֲכָמָה דְלַעֲיִלָּא נִפְקַת. ר' יוֹסִי אָמַר, מִבִּינָה נִפְקַת, דְכְּתִיב לְהַבִּין אִמְרֵי בִינָה, וְכְתִיב וְאַל תִּטְּוֹשׁ תּוֹרַת אִמֶּךָ. אָמַר ר' יְהוּדָה, אֹרִייתָא מִחֲכָמָה וּבִינָה אֶתְפְּלִילַת, דְכְּתִיב, שְׁמַע בְּנֵי מוֹסֵר אָבִיךָ וְאַל תִּטְּוֹשׁ תּוֹרַת אִמֶּךָ. ר' אַבָּא אָמַר, בְּכֹלֵא אֶתְפְּלִילַת, דְכִיּוֹן דְבְּאֵלִין תְּרִין אֶתְפְּלִילַת, אֶתְפְּלִילַת בְּכֹלֵא. בְּחֹסֵד, בְּדִינָא בְּרַחֲמֵי. בְּכֹלְהוּ שְׁלִימוּתָא דְאַצְטְרִיךְ מְלָה. אִי מְלָכָא וּמְטְרוֹנִיתָא מִסְתַּכְּמִין, כֹּלֵא מִסְתַּכְּמִין. בְּאֵתֵר דְאֵלִין מִשְׁתַּכְּחִין, כֹּלֵא מִשְׁתַּכְּחִין.

ר' יוֹסִי אָמַר, אָנְכִי: דָּא שְׂכִינְתָּא. כְּמָה דְכְּתִיב, (בראשית מז) אָנְכִי אֵרֶד עִמָּךְ מִצְרֵימָה. יי' אֱלֹהֶיךָ: (נ"א בְּלָא סְלִיק לְעִילָּא, לְמַדּוּי כֹּלֵא חַד) (דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל דְכְּתִיב וְאַל תִּטְּוֹשׁ תּוֹרַת אִמֶּךָ) ר' יִצְחָק אָמַר, אָנְכִי: דָּא שְׂכִינְתָּא. וּפְסָקָא טַעֲמָא. כְּמָה דְאֵתְ אָמַר (בראשית כז) אָנְכִי עֵשׂוֹ בְּכוֹרֶךָ. יי' אֱלֹהֶיךָ: דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ

הוא. כִּמָּה דִּכְתִּיב, (דברים ד) מִן הַשָּׁמַיִם הַשְּׁמִיעֶךָ אֶת קוֹלוֹ.
וּכְתִיב אַתֶּם רְאִיתֶם כִּי מִן הַשָּׁמַיִם דִּבַּרְתִּי עִמָּכֶם. מִן

הַשָּׁמַיִם (מִן הַשָּׁמַיִם מִמֶּלֶךְ דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.)

אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. אֲשֶׁר: אֶתְּר דְּכֻלָּא
מֵאֲשֶׁרִין לִיה. (דף פ"ה ע"ב) הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם:
דָּא יוֹבְלָא. כִּמָּה דִּתְנִינָן, מִסְטָרָא דִּיּוֹבְלָא נִפְקוּ יִשְׂרָאֵל
מִמִּצְרַיִם. וּבְגִין כֵּךְ, חֲמִשִּׁין זְמַנִּין אֲדַכֵּר יְצִיאַת מִצְרַיִם
בְּאוּרֵייתָא. חֲמִשִּׁין יוֹמִין לְקַבְּלָא אוּרֵייתָא. חֲמִשִּׁין שְׁנִין
לְחִירוֹ דְּעֵבְדִּין.

מִבֵּית עֲבָדִים: כִּמָּה דִּכְתִּיב, (שמות יב) הִכָּה כָּל בְּכוֹר בְּאֶרֶץ
מִצְרַיִם. וְתַנִּינָן אֵלֶיךָ כְּתָרִין תַּתְּאִין, דְּאֲתִרְחִיצוּ
בְּהוּ מִצְרַאִי. כִּמָּה דְּאִית בֵּיתָא לְעֵילָא, אִית בֵּיתָא לְתַתָּא.
בֵּיתָא קְדִישָׁא לְעֵילָא, דִּכְתִּיב, (משלי כד) בַּחֲכָמָה יִבְנֶה בַּיִת.
בֵּיתָא תַּתְּאָה לְתַתָּא, דְּלֹא קְדִישָׁא, כִּמָּה דִּכְתִּיב מִבֵּית
עֲבָדִים.

תַּאנָּא, בְּשַׁעֲתָא דְּאֲתַמַּר אָנְכִי, כָּל אֵינּוֹן פְּקוּדֵי
אוּרֵייתָא, דְּמִתְאַחֲדוֹן בְּמִלְכָּא קְדִישָׁא עֲלָאָה,
בְּסְטָרָא (ס"א דָּא) כְּלֵהוּ הוּהוּ כְּלִילָן בְּהֵאִי מְלָה.

כִּמָּה דִּתְנִינָן, כָּל פְּקוּדֵי אוּרֵייתָא, מִתְאַחֲדוֹן בְּגוֹפָא
דְּמִלְכָּא. (דְּבַר אַחַר בְּמִלְכָּא קְדִישָׁא עֲלָאָה) מְנַהוֹן בְּרִישָׁא
דְּמִלְכָּא, וּמְנַהוֹן בְּגוֹפָא, וּמְנַהוֹן בְּיַדֵּי מִלְכָּא, וּמְנַהוֹן